

ТУЛЬЧИНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ КУЛЬТУРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Тульчинського фахового
коледжу культури

Леонід ТРАЧУК

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ГЕОГРАФІЇ

для абітурієнтів

на основі базової загальної середньої освіти

Галузь знань J «Транспорт та послуги»

Спеціальність J3 «Туризм та рекреація»

Освітньо-професійна програма «Туристичне обслуговування»

СХВАЛЕНО

**Протокол засідання
приймальної комісії
28.04.2025, № 4**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Співбесіда для абітурієнтів будується з урахуванням базових знань у межах програм з української мови та географії, затверджених Міністерством освіти і науки України.

На підготовку відповіді на питання та завдання співбесіди відводиться не більше 30 хвилин, відповідь триває до 15 хвилин.

У процесі підготовки відповіді заборонено використання підручників, посібників, довідкової літератури, підказування.

Вступне випробування у формі співбесіди з кожним абітурієнтом проводять члени комісії для проведення співбесіди. За наслідками співбесіди оцінюється рівень знань абітурієнтів.

Інформація про результат співбесіди оголошується вступникові в день її проведення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Оцінюючи навчальні досягнення абітурієнтів, необхідно враховувати:

- правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, термінології;
- ступінь самостійності відповіді;
- логічність, доказовість у викладенні матеріалу;
- ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь.

Рівні	Бали	Критерії навчальних досягнень
І. Початковий	100	Абітурієнт розрізняє об'єкти вивчення.
	101-109	Абітурієнт відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	110-119	Абітурієнт відтворює частину навчального матеріалу.
ІІ. Середній	120-129	Абітурієнт з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	130-139	Абітурієнт відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять.
	140-149	Абітурієнт виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь правильна, але недостатньо осмислена.
ІІІ. Достатній	150-159	Абітурієнт правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	160-169	Знання абітурієнта є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь логічна, хоч і має неточності.

	160-169	Знання абітурієнта є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь логічна, хоч і має неточності.
	170-179	Абітурієнт добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	180-189	Абітурієнт має повні, глибокі знання, здатний використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
	190-199	Абітурієнт має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	200	Абітурієнт має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ПРОГРАМИ СПІВБЕСІДИ

УКРАЇНСЬКА МОВА

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й не наголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-

суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

Морфологія

Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис

Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Речення з однорідними членами

Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнюючі члени речення. Розділові знаки в односкладними членами.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення *йо*, *ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і діеприкметниках, не з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч.закл. / Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2023. – 160 с.: іл.
2. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Олександр Авраменко, Тамара Борисюк, Ольга Почтаренко. – К.: Грамота, 2021. – 176 с.
3. Бондаренко Н.В., Ярмолук А.В. Українська мова: підручник для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. – 240 с.
4. Глазова О.П. Г52 Українська мова: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів / О.П. Глазова. – Харків: Вид-во «Ранок», 2017. – 240 с.: іл.
5. Глазова О.П., Кузнецов Ю.В. Рідна мова: підручник для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – 288 с.
6. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Рідна мова: підручник для 6 кл. – К.: Грамота, 2006. – 296 с.
7. Омельчук О.А. Практикум з правопису з української мови. 5-11 кл. – К.: Грамота, 2009. – 224 с.
8. Пентилук М.І., Гайдаєнко І.В. Українська мова (підручник). 8 кл. – К.: Освіта, 2008. – 273 с.
9. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Голуб Н.Б., Ярмолук А.В. – К.: Педагогічна думка, 2017. – 308 с.; іл.
10. Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням філології: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів /

С.О. Караман, О.М. Горошкіна, О.В. Караман, Л.О. Попова. – Харків: Вид-во «Ранок», 2017. – 272 с.: іл.

11. Ющук І.П. Ю 98 Українська мова: підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / І.П. Ющук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. – 2016. – 248 с.

ГЕОГРАФІЯ

Загальна географія

Географія як наука. Джерела географічної інформації. Історія вивчення Землі. Способи зображення Землі. Особливості та відмінності зображення земної поверхні на глобусі, аерофотознімках, космічних знімках, планах, картах. Масштаб та його види. Умовні знаки плану. План, його основні ознаки. Визначення напрямків на плані. Географічні карти, їх елементи. Легенда карти. Масштаб карт. Географічні атласи. Практичне значення карт. Літосфера і рельєф Землі. Гідросфера і води Світового океану та суходолу. Атмосфера і клімат Землі. Біосфера та географічна оболонка. Вплив людини на природу. Зміни компонентів географічної оболонки під впливом людської діяльності. Зміни природних комплексів Землі. Забруднення довкілля та його охорона.

Географія материків та океанів

Материки та океани – великі природні комплекси географічної оболонки. Походження материків та океанічних западин унаслідок руху літосферних плит. Геологічні ери та епохи горотворення. Тектонічні структури: платформи та області складчастості. Закономірності поширення основних форм рельєфу на материках і в океанах. Кліматотвірні чинники. Розподіл сонячної енергії на Землі. Закономірності зміни температури повітря і поверхневих вод океанів. Океани. Характерні риси природи; історичне дослідження; особливості будови дна. Острови та їхнє походження. Кліматичні пояси. Світовий океан, його складові (Тихий, Атлантичний, Індійський, Північний Льодовитий). Кліматичні пояси, течії. Закономірності поширення життя в океані. Види господарської діяльності в океані. Охорона природи океану. Материки (Африка, Австралія і Океанія, Південна Америка, Північна Америка, Євразія, Антарктида). Особливості фізико-географічного положення, елементи берегової лінії, тектонічна будова, рельєф, корисні копалини, загальні особливості клімату. Екологічні проблеми материків та океанів. Забруднення навколишнього середовища. Види забруднення, основні джерела їх надходження. Міжнародне співробітництво у розв'язанні екологічних проблем. Міжнародні організації з охорони природи.

Фізична географія України

Географічне положення України. Україна на політичній карті Європи і світу. Політична карта світу, її елементи. Географічне положення (фізико-географічне, економіко-географічне, політико-географічне). Державна територія України. Державні кордони, розміри території, крайні точки, географічні центри України та Європи. Дослідження території. Тектонічна будова, рельєф і корисні копалини. Рельєф, тектонічна та геологічна будова, мінеральні ресурси. Форми земної поверхні.

Простягання низовин, височин, гір, річкових долин. Карта «Фізична поверхня». Геологічна історія Землі. Геологічне літочислення. Геологічні ери. Основні тектонічні структури. Зв'язок рельєфу з тектонічними структурами. Геологічна будова. Неотектонічні рухи. Вплив геологічної будови та тектоніки на діяльність людини. Формування рельєфу. Внутрішні та зовнішні рельєфотвірні чинники і процеси. Типи рельєфу за походженням. Рельєф і діяльність людини. Корисні копалини України, їх класифікація за використанням, закономірності поширення. Паливні корисні копалини. Діючі та перспективні басейни й райони видобування вугілля, нафти, природного газу, торфу. Рудні та нерудні корисні копалини: басейни, райони залягання та видобування. Мінеральні води та грязі. Кліматичні умови і ресурси. Клімат і кліматичні ресурси. Кліматотвірні чинники: сонячна енергія, циркуляція атмосфери, підстильна поверхня, їх взаємодія. Розподіл сонячної енергії в земній поверхні. Повітряні маси, що впливають на територію України. Атмосферні фронти, циклони та антициклони. Кліматичні показники: температура, опади, коефіцієнт зволоження та їх розподіл на території України. Річний та сезонний хід кліматичних показників. Кліматична карта. Регіональні відмінності клімату. Кліматичні ресурси. Сезонні погодні умови та явища. Неприятливі погодно-кліматичні явища. Метеорологічна служба. Прогноз погоди за даними синоптичної карти, народними прикметами. Вплив погодно-кліматичних умов на здоров'я і господарську діяльність людини. Охорона атмосферного повітря. Кліматичні особливості своєї місцевості. Внутрішні води України. Ґрунти, рослинність і тваринний світ. Неприятливі природні процеси. Природні комплекси і фізико-географічне районування.

Економічна і соціальна географія України

Національна економіка.(Національне господарство). Поняття «економічний розвиток» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП, індекс людського розвитку (ІЛР). Секторальна модель економіки країни. Форми суспільної організації виробництва. Чинники розміщення виробництва. Форми просторової організації національної економіки. Світове господарство. Світове господарство (світова економіка), світовий ринок. Типи економічних систем. Типізація країн світу за рівнем економічного розвитку, місце України в ній. Багаторівневність світового господарства. Сучасні тенденції розвитку світового господарства. Глобалізація та регіональна економічна інтеграція. Міжнародні економічні організації. Сільське господарство. Сільське господарство, його значення в сучасному світі. Аграрні суспільства в сучасному світі. Аграрні відносини. Складники сільського господарства. Роль природних чинників (земельних та агрокліматичних ресурсів) у розвитку й розміщенні аграрного виробництва. Землезабезпеченість. Сільське господарство України. Структура сільськогосподарських угідь в Україні. Лісове господарство. Основні лісові пояси світу. Лісозабезпеченість. Лісове господарство в Україні. Добувна промисловість. Класифікація мінеральних ресурсів за використанням. Показники ресурсозабезпеченості країн мінеральними ресурсами. Видобування вугілля, нафти і природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ вугілля, нафти, природного газу. Виробництво та постачання електроенергії. Значення електроенергетики. Типи електростанцій, основні чинники їх розміщення. Паливноенергетичний баланс. Електроенергетика України. Найбільші ТЕС, АЕС, ГЕС, ЛЕП. Використання відновлюваних джерел енергії. Металургійне виробництво. Сучасні чинники розміщення підприємств чорної металургії. Кольорова металургія.

Виробництво чавуну, сталі, прокату в Україні: домінуючі технології, сукупність чинників розміщення підприємств, основні центри, місце України на світовому ринку чорних металів. Основні центри виробництва кольорових металів в Україні. Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів. Виробництво машин та устаткування Роль машинобудування в сучасному світі. Різноманітність підприємств та чинники їх розміщення. Спеціалізація та кооперування у машинобудуванні. Машинобудування в Україні. Найбільші центри виробництва транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, побутової електротехнічної та електронної продукції. Виробництво тканин, одягу, взуття. Особливості виробничого процесу та чинники розміщення підприємств, що виробляють тканини різних видів, одяг, шкіряно-взуттєву продукцію. Виробництво харчових продуктів, напоїв. Харчова промисловість в Україні. Особливості технологій та чинники розміщення підприємств буряко-цукрового, олійного, маслосиробного, плодоовочеконсервного, рибного, хлібопекарного, макаронного, борошномельного, круп'яного, кондитерського, пивоварного, виноробного виробництв, розливу безалкогольних напоїв, мінеральних вод. Транспорт, його роль у національній економіці та формуванні світового господарства. Види транспорту, їхні переваги й недоліки. Транспорт України. Торгівля як вид послуг. Форми торгівлі. Показники зовнішньої торгівлі. Торгівля в Україні. Обсяги та структура експорту й імпорту товарів та послуг. Туризм як складник національної економіки, його види. Чинники розвитку туризму в регіоні, країні. Туристична інфраструктура. Туризм в Україні. Особливості природних рекреаційних ресурсів. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Туристичні райони в Україні. Глобальні проблеми людства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Атлас світу. – К.: ДНВП «Картографія», 2018. – 192 с.
2. Географія: навч. посіб. для старшокласників та абітурієнтів / За ред. П.О. Масляка, Я.Б. Олійника, А.В. Степаненка, П.Г. Шищенко. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2016. – 192 с.
3. Географія : підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч.закл. / В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, А.І. Довгань. – Київ : Генеза, 2017. – 272 с.:
4. Гільберг Т.Г. Географія: підручник для 8 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / Т.Г. Гільберг., Л.Б. Паламарчук, В.В.Совенко. – К.: Грамота, 2021. – 272 с.
5. Географія : підруч. для 8 кл. закл. заг. середньої освіти /В. М. Бойко, І. Л. Дітчук, Л. Б. Заставецька. – Київ : Перун, 2021. – 296 с. : іл.
6. Географія» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти / Бойко В. М., Міхелі С. В. – К.; Ірпінь: ТОВ «Видавництво «Перун», 2020 – 272 с.: іл.
7. Географія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти / С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2018. – 256 с.: іл.
8. Географія : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. Ф. Надтока, О. М.Топузов. – К. : УОВЦ «Оріон», 2017. – 208 с. : іл.
9. Географія : підр. для 6-го кл. закл. заг. серед. освіти / Тетяна Гільберг, Андрій Довгань, Валерій Совенко. – Київ : Генеза, 2023. – 240 с. : іл.